

מסורת הש"ס

(א) ונתקן ק"י קט"ו.
(ב) כתיבת ע"ג. (ג) ג"ל
דלמך ר"י אמר רב הקהל
וקו הוא כתיבתו פ. ותי'
תוס' ימות ק"י ר"ה דל"ו.
(ד) כתיבת ח' (ע"ש
תוס').

תורה אור השלם

1 והשביעית השמטתה
ונשיתיה ואכלו אביני
עפר ויתרם תאכל ותי'
השדה כן תעשה לברכת
ליתך. שמות כג יא
2 וקמץ שאר בעקרו וכל
מבצרך ירשך כשר
שלמן בית אבאל בית
מלקחה ארם על ביום
רשעה. הושע יד יד

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה וטלם יתי'
דנכסי ששמעו בו שמה
וטי' ונכסיו דלא שבעו
בו שמה ל':

הגהות הגר"א

[א] ישי' ד"ה השת"י
ויולו הכל ניכ' פי' תוס'
ר"ה וכן ונכסיו רבתי
תמי' פי' ר"ה פ"ק י:ו

מוסף רש"י

אפקעתא דמלכא. המלך
ביטל מלכותו ויפסד קו'
ע"ש. מה שהוציא. אם
ניכסו (בחובות טו.).
אשתו קטנה. יקומה
ששפחה אמה ואחיה
יטלה לתמן. כמציא על
נכסי אחריו. ואלו
מחלה בו שמין לו שנה
ששפחה וטלן מחשבו
אחיו המורה (ע"י פ.).
דלא ליפסדינהו. שפחה
ויקלל. אפקעתא
ואכל ולא ישיבה. שדאל
שנה תמלן. כיון דרמינן
לו, יתיר אמר לא שמה
תמלן ואם תמלן הכי לטול
שמה לפי עמל' (ע"ש). אין
מחזיקין בנכסי קטן.
המחזיק בנכסי קטן ג'
שמי' חיה חוקה. דהיי'
דלא ליה שום חוקה הוא
טע' ע"י.

המפקיד פרק שלישי בבא מציעא

ל"א.

עין משפט
גר מצוה

גד א מ"י פ"ו מהלכות
תולת הל' יע סמג
עשין לו תושב' ח"מ ס'
דפס ספ"ג 3 ותי'
גד ב מ"י פכ"ג מהל'
אשתו הל' ה סמג
עשין מה תושב' א"י פ'
סמ ספ"ג 1
גו ג מ"י פ"ג ס' ה'
תושב' פ"ג ספ"ג 1
ג ד ה מ"י פ"ו מהלכות
תולת הל' ה סמג עשין
לו תושב' ח"מ ס' דפס
ספ"ג 1
ג ו א מ"י פ"ג ס' ה'
תושב' פ"ג ספ"ג 1
ג ח א מ"י פ"ג ס' ה'
הל' א ב סמג עשין לו
תושב' ח"מ ס' דפס
ספ"ג 1
סא ב מ"י פ"ד מהל'
טעון ונעטן הל' ז
סמג עשין לה תושב' ח"מ
ס' קמט ספ"ג י:ו

רבינו הנגאל

תנא וכולן שמיין ליה
כאריס אוקימנא טריבס' ג'
דאמר שמעתי שהתנושין
כשבויין. וסבר האי תנא
כשבויין ולא שבויין
כשבויין שאם הפשו דאין
מצינן מירד ולא שבויין
דאלו נבי שבויין אם קרס
הולש ואכל הרי זה זרין
ונשבר ואלו נבי ונשכין
שמיין ליה כאריס. ואקשינן
מאי שנא מהא דתנן
המוציא הוצאתו כנכסי
אשתו הוציא הרבה ואוכל
קימעת מה שהוציא הוציא
ומה שאכל אבל זכי
אסיק. חיקת ליה רבן
לשום ליה כאריס כי הוי
דלא ניפסדינהו לנכסי.
דידיהי' וכולן לאחיו שבי
שנשבה שמורדין קרוב
לנכסי. יצא לדעת אין
מורדין קרוב לנכסי מא
טעמא דאמר' מכרי לדעת
יצא היה לו להוריד קרוב
לנכסי כיון שלא הוריד
הוא גם אין מורדין
אבל הבורח מחמת מרדו
כלומר הבורח מחמת
נפשות מורדין קרוב
לנכסי דאמר' מחמת
מירד הוא דלא הוריד
וקיימא לן כשמואל דהא
רב נחמן קאי כותיה הלכך
במקרי' מורדין קרוב
לנכסי נטושין וששמעו
בתן שסתו מורדין
אפילו א' לנכסי נטושין.
ומטולתי' אם חפשו אין
מצינן מירד ואם לא
חפשו מפקדין אותו ביד
גאמרי'. (ג) ואם גראין
הרביים שסתו אע"פ
שאין ערות ברורה במיתן
ונחנין אותו לירושן. פי'
אפטרופא לדיקני כלומר
לאדם גדול בעל זקן אין
מעמידין לו אפטרופוס.
וקיימא לן כשמואל דאמר
מורדין קרוב לנכסי שבי
דהא רב הונא הלמדי
רב הוא אמר אין מורדין
(קרוב) קטן לנכסי שבי
דלמא מפסדי להו ולא
קרוב לנכסי קטן מה גדול
ואפי' קרוב בנכסי שבי

ובכולם שמין להם כאריס. ונכסיו דנכסיו (ב) ששמע שמהו אורל כל הפירות ואם יצואו הנכסים קודם שיאכל הפירות יטול כשאר אריסין ויחזיר השאר וינכסו דלא שמה שמה לא יאכל כל הפירות אלא שמין הפירות ולרביע ולא יאכל כלום כחנם וקשה דלמאי משני לעיל לירד ולמורד תנן לנכסו כחנם אילו יודע ועוד מאי פריך בתר הכי אף כניהם כלל לא הא ודאי אין לו כלל אפילו למ"ד מורדין כיון שאין לו אלא כאריס נכרי ועוד מאי פריך מהמולא הולאות על נכסי אפסוד דהס יורד לאכול כל הפירות אבל הכא אילו יורד כי אם כמורת אריסות ותו דלמא שמואל לקמן שבי שהינן קמה לקרוב מעמידין אפטרופוס וקולג' ונולד ואח"כ מורדין קרוב לנכסו ומעיקרא אמאי אין מורדין קרוב כיון שלא יאכל הפירות כחנם לכך נראה דודאי שכל הפירות אורל כחנם ואם זבל וחסר חזע ועגלים בלו קודם שקלר יטול כאריס שזכר טעמו ועמלו ולרבי וכן לת"ק אית ליה שאין שמין כאריס ולכן אין מורדין דלמא מפסדי להו לפי שירא שיצואו העגלים קודם שיקלרו ויאכל ולא יטול כלום ולא ישגיח הקרקע אלא כל מה שימלא יאכל כחנם כדן קרוב הוירד לנכסי שבי והשחה פריך שפיר כיון שאוכל כל הפירות כשיצואו העגלים קודם שילקט אמאי נוטל כאריס עמי מהמולא הולאות על נכסי אשתו כיון והא דלמא ואלו הס' ורין ושכר פי' כששמע העגלים ממשמים ונכין מניחין אותו לקדם ולתלוס א"ע"פ הפירות ישו הרבה מעמלו כיון שאם לא יקדם אין מעמלן עמו אבל הכא נטושין אף כחנם כיון דלא מפסדי מידי דשיימי' להו כאריס: **אמר שמואל** שבי שנשבה מורדין: **וימנא וי"ל** דה"ק אף על גב דנכסו מורדין יצא לדעת אין מורדין: **היינו לדעת**. דמסתמא לא פליג אשמואל מנלא קאלמר אף בורה או אף יוצא לדעת: **ש"כ** מרדב הונא אין מחזיקין בנכסי קטן ואפי' הגוי'. פרש"י מדלמר רב הונא אין מורדין קרוב הא נכרי מורדין וקשה דכלא רב הונא כמה משניות יש שמעמדין

ה"ג נטושים על כרחן דכתיב והשביעים תשמטנה ונטשנה. היינו על כרחו: **אפקעתא דמלכא**. מלכות המלך: **רעושים מדעסן דכתיב אם על בניס רעושה**. היינו מדעתו ולא שניה דכתיב רעושה דקרא וקס שאון בעמק היו רעושים ולא יצאו אריסין מאליהן וישארו העיריות שדודין מאין איש שכד דלמא בית ארבל דיום מלחמה כדודין הנאין למלחמה על ידי מארבי על עס היושב כניסו שלא נהירו כהם לנרוח מפניהם וסודדים את הכל וכמוהו (ירמיה ג) הגלת יהודה כולה הגלת שלומים ממך ישיבת שלום נאין מחריד הגלת נכודגלר. בית ארבל מרגס יהונתן בית מארבי אל"ף למ"ד יתריס בו כמו (הושע ג) ועינו את יזרעאל שהוא לשון זרעה ולא לשון עיר. ומדקא אמרי וישכר כבוד בית ארבל מכלל דההוא יומא לאו בית ארבל כיון מלחמה היה אלא מורכב נא כלבס והמה עוונתם אם על בניס והולכים להם מדעסין האיבי שמה יבא עליהם: **רעושה**. נעושה: **וכולן**. מפ' לקמיה שהייא קאי וכללא לחמיי מלי: **שמין להם כאריס**. אם יצאו העגלים יטול אלו כניהם קרקעות ופירות כמנהג אריסי המקום: **השפס ורין ושכר**. הוי. [א] ויטול הכל: **דאילו** הס' ורין ושכר. דכיון ששמעו בו שמה כי נחת לה אדעתא דלכוהי פירי נחת אבל הכא דלא שמעו שמה לאו אדעתא דלכוהי נחת אלא לטול כאריס ככל שנה ושאר פירות יהו מונחין: **נכסי אששו**. נכסי מרגס שהוא אורל פירות והקצן שלה: **הוליא הרבה ואכל פירות קימעת**. קודם שמה או שניכשה: **הא לא דמיא**. מרואל הוא. הא נכסי שמיין להא דלשמו טענה דמי: **קעניא**. שהיא יתומה שהשאלה אמה ואחיה ואין קידושין מופסין בה מן המורה אלא מדנין סופרים לפיכך יצאה כמילא כע"כ דמי תמלן: **כמולא** ליה נכסי אחר דמי. ואם הוליא ולא אכל כדי הולאמו שמין לו כאריס: **דלא סמכא דעסיא**. שהיא מחוק בידו ודואג שמה תמלן בו: **מחזיקין ליה רבנן**. לטול כאריס: **היינו דלא ניפסדינהו**. שלא יקלל הקרקעות לורען תמיד ולא יעבוד ולא יעדור כרמיס: **לאיטוי** הא דרב נחמן. בורה מחמת מרדין: **ילא לדעת** בורה מורדין. דכיון שהיה שפוי נדעתו ולא ליה כלל לירד לנכסו ש"מ לא ניהא ליה: **בורח** הרי הוא כשבי. שאין דעמו מיושבת עליו מחמת שהוא כהול: **מחמת כרגא**. שאין לו ממה לפרוע כסף בגולגלתו למלך וכורת לפני בוא הזמן: היינו יוצא לדעת. שאין כאן כהלה: **מחמת מרדין**. שהרג את הנפש ופרסאי הורגין על פשיכות דמיס דלמרינן כגכא קמח (דף ק"ה). מרדין היא רציחה כלשון פרסי וכן מפורס כשעריס דרב האי גאון (שע' מ): **מעמידין אפטרופוס**. להכניס דבר המונע ויהא עמור לנכסי לנכסי **אפטרופוס** לטולס. שלא יטול כלום: **אפטרופא** לדיקני לא מוקמינן. אין ציה דין טורחין לנקס אפטרופוס לאנשים גדולים שנמלגל זקנס לפי שלא ימלאוהו. דכשנמלגל יתמי איכא דשמע להו והוי אפטרופוס לדבר מנזיה אבל לדיקני לא שמעי להו: **אין מורדין קטן לנכסי שבי**. ואפילו הוא ראי לירושו דקא מפסדי להו ומוטב שיוריד להם איש נכרי: **ולא קרוב**. הראי לירש נכסי קטן לעשות ואכלטו כדמסייס טעמיה דכיון דקטן לא ידע למחוי אהא האי קרוב לאחוזיקי כהן ולומר חלק ירושתו בה וטוב לן להוריד איש נכרי דלא מצי למטען כהו ירושה: **ולא קרוב מחמת** אה מאכ מאכ י' לו אה מאס דליש נכרי הוא אלא קטן אין מורדין אותו אה מאס מאכ לו מאכוי קרובת אחיו של זה שהוא אה של קטן דלמי לאחוזיקי כהו לנורך אחיו ויאמר נכסיס הללו של אחי מאמיי הם שניפלו לו מאכוי ואלו חלקיו כהו: **כשהי' אפטרופא**. דכפרישה שזה אה מן האס דלמי לא קטן מן האכ: **פי' מרב הונא**. דלמר אין מורדין קרוב לנכסי קטן שמה יחזיק כהם מחמת ירושה אלא שאין לו טעמא ירושה מורדין ולא שיישינן שמה אפיו על קטן מכרס לי ואלתמיס שני חוקה ש"מ אין מחזיקין בנכסי קטן אם לא אכל כפני האכ שלש שנים אין שלש שנים שאכלו כפני הקטן חוקה: ואפי'